

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

En la conferència sobre Seguretat i Cooperació (CSCE) celebrada a Ginebra el dia 2 del present mes, els representants espanyols van proposar l'adopció del model autonòmic d'Espanya per solucionar el problema de les minories a Europa. Gairebé coincidint en el temps, el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, va declarar el seu desacord amb l'actual Estat de les Autonomies. Més exactament: el president Pujol va servir-se del plural per a expressar que no es tractava d'una opinió privada, sinó que la compartien importants sectors del nostre país.

Com que això és evident, no sembla pas que l'Estat de les Autonomies sigui un prototip del tot exportable. En el projecte d'una nova Europa caldrà polir-ho més, hi ha una colla de fets que inclinen a creure-ho així. El concepte d'unitat, tal com s'ha fet servir políticament, també forma part dels pesos morts que han d'entrar en una etapa de liquidació. Ha ocasionat maldecaps grossos, però ara se'l veu a la intempèrie, ja no pot dissimular que se l'ha utilitzat per a encobrir espoliacions i opressions. Això, per no dir amb tota franquesa que les minories han merescut poc o gens de respecte quan hi ha majories disposades a recórrer a la força bruta.

En uns moments en els quals es fan grans bocades de la democràcia, sorgeixen neguits i desconcerts. Un comentarista for-

L'Europa que ve

ça conegut ha arribat a dir que les minories, quan tenen la pretensió de reivindicar els seus drets, es tornen perilloses i cal anar-hi amb molt de compte. Aprofitant la dramàtica situació de Iugoslàvia, treu la pols al tòpic del vesper balcànic i ens vol recordar que aquest fou la causa de la Primera Guerra Mundial. De manera que, si ens el crèiem, resultaria que l'imperialisme dels poderosos Estats Centrals d'Europa fou la víctima i no la causa del terrible conflicte.

Moltes coses canvien, i moltes d'altres hauran de canviar encara més perquè la *unitat* es converteixi en una unió lliurement volguda. El general de l'exèrcit de Iugoslàvia que va "declarar la guerra" a Eslovènia pel seu compte, ignorant les ordres del poder civil que li havia donat la força, s'ha de convertir al més aviat possible en un anacronisme. Caldria evitar per sempre més el contrasentit d'una institució creada per a la defensa d'una societat i que gira contra ella les armes que li ha donat el poder civil. Es tracta, pel cap baix, d'una solemne estupidesa.

Quan es parla de renovar esperances fem servir velles paraules que hem anat despullant del seu significat original. I cal reconsiderar el que volen dir República, Autonomia i Es-

tat, sense maquillatges desvirtuadors. República expressa una forma de govern amb un cap d'Estat elegit, i amb la sobirania delegada en l'assemblea o Parlament del poble. Ara sabem que la denominació de *República d'Eslovènia* no correspon al que era realment, perquè quan els seus ciutadans opten per la plena llibertat se'ls acusa de *secessionistes* i de provocar una guerra civil.

Autonomia, també segons una ajustada definició de diccionari, indica la qualitat d'autònom, o sigui la facultat de governar-se a si mateix. En la pràctica, no és ben bé això, perquè cada vegada que es prova de fer ús d'aquest autogovern, resulta que se senten amenaçades unes estabilitats de primera classe preferent, com si diguéssim de luxe.

I l'Estat? Sense treure els ulls del diccionari, llegim que es tracta d'una *formació social com a unitat política*. Queda una mica vague, oi? Segons l'ús que se'n faci, es presta a fer-ne una interpretació abusiva. En tot cas, sembla que hauria d'ésser un organisme lliurement pactat, sense imposicions de ningú i sense que la força bruta pugui decidir-hi res. Seria un Estat ideal, és clar, però a l'hora de fer projectes de futur, val més no estalviar en somnis.

Pere Calders